Ner 82. z Warszawy R. 1795.
d. 17. Paźdz: w Sobotę.

KORRESPONDENT

WARSZAWSKI y ZAGRANICZNY.

z Warszawy.

Wyszło tu od Administracyi Skarbu Publicznego pod datą dnia 10. Obwieszczenie względem Xiąg i Kalendarzy Zydowskich, aby żadne z zagranicy nietylko pod konfiskatą, ale i pod karą zapłacenia po Czerw: Złot: 1. od każdey sztuki, nie były wprowadzane. W czym dozor Officyalistom Celnym na Komorach, Przykomorkach i Szlakach będącym, Administracya zaleciła. Zeby zaś ten dochod istotnie i w zupełności do Skarbu wpłynął, a przytym, aby żydzi uciążonemi nie byli, taż Administracya oprócz Warszawy do odstęplowania takowych Xiążek i Kalendarzy wyznacza Miasta: *Bielsk*, *Drohiczyn* i *Łukow* mieysca exakcyine, tudzież Komory: *Ostrołękę*, *Kock*, *Parczew* i *Nowe Miasto*.

Uniwersał wydany od Administracyi Skarbu Publicznego pod datą 13. Października względem Tabaki, zawiera treść następuiącą: iż Administracya obliguie Dziedzicow, Possessorow dóbr, i wszystkich Plantatorow, aby tabaczny produkt nie komu innemu, iak tylko kompanii zbywali, która za kamień trzymaiący w sobie 32. funty tytuniu gładkiego w dobrym gatunku po Złł: 8, za Bakon zaś w takoweyże dobroci po Złł: 6. po odważeniu zaraz ma opłacać. Mnieysza partya może być przystawowana do Magazynow w *Bielsku* lub *Kocku*, gdzie od dnia 1go Listopada do dnia 1go Stycznia, tytuń gładki, kamień po Złotych 4ry, a Bakon po Złotych 2. groszy 15.

Kkkk

Od dnia 1go Stycznia, do dnia 1go Marca; tytuń gładki kamień po *Złot*: 4. gr: 15. a Bakon po Złotych 3.

Od dnia 1go Marca do dnia 1go Września, tytuń gładki kamień po Złot: 5. a Bakon po Złotych 3. gr: 15. opłacany będzie.

Ze zaś takowy tytuń w przewozie swoim do Fabryki ukrusza się i usycha, przytym Kompania na składy onego znaczny koszt ponosić musi; przeto do każdego kamienia funtow 32. trzymaiącego, przedaiący winien będzie oddać po funtow cztery, a takowy dodatek tylko do mieysc *Kocka* i *Bielska* regulować się ma.

Prócz tego Administracya zaleca i ostrzega, aby nikt partykularnie, pokątnie i sekretnie, Tabaki i Tytuniow do zażywania i kurzenia u siebie wyrabiać, a tym bardziey onych, chociaż naymnieyszemi cząstkami przedawać nie ważył się, a to pod karą nietylko konfiskaty, ale i zapłaceniem nieochybnym za każdy funt po Czerwonych Złotych trzy, z których połowę każdy Delator, bądź i Officyalista Skarbowy, niewątpliwie odbierze; dla czego tymże Officyalistom swoim nakazuie, ażeby takowych defraudacyi pilnie dostrzegali, dostrzeżone Tabaki i Tytunie, przez kogożkolwiek wyrabiane, natychmiast konfiskowali, i przestępnych Administracyi swoiey, lub też Kompanii, dla odzyskania od nich kar pieniężnych, pod exekucyą nawet, zaraz donosili.

Z Protokołu Ekonomicznego Administracyi Skarbu Publicznego wypisano i wydano.

Jan Ostaszewski Chor: (L. S.)
Przas: P. S. P. mp.

Czytałem *Zaremba.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

ANGLIA.

Z Londynu d. 26. Września. Wiadomości z Przylądka dobrey nadziei, aż do 27. Czerwca donoszą, że Hollendrowie tameczni statecznie bronią się i uformowali oboz przy Falsay bay. Nay większa ich siła iest zgromadzona blisko miasta du Cap, od którego Eskadry nasze są oddalone o mil 30. w Simons bay stoiące.

Woyska do Ameryki nie 25. ale 18. tysięcy ma być wysłano, które dzień i noc sposobi się do tey podróży, i około 15. Października ma ląd opuścić.

Od niemałego iuż czasu mówiono, że Dwor nasz miał wypowiedzieć Holladyi woynę, lubo w samey istocie iuż okazywane były skutki aktualnego rozerwania związku, samey tylko formalności niestawało, która dopełniona iest następuiącym ogłoszeniem.

Deklaracya Woyny, przeciwko Stonom Ziednoczonym Hollandyi.

Działo się w *Weymuth* dnia 15. Septembra 1795. Roku. Gdy Król Jmść przytomny był w Radzie.

Ponieważ kraie należące do Stanow Ziednoczonych od nieiakiego czasu były i teraz są w mocy woysk Francuzkich, a to pod Rządem i wpływaniem bezpośrzednim osob, które utrzymuią Władzę naywyższą we Francyi, a tym barziey ponieważ stały się w ostatnich czasiech w rzeczonych Prowincyach ziednoczonych niektóre sprawy krzywdzące i przeciwne honorowi Korony J. K. Mci, które to postępki gdy uymuią sprawiedliwym prawom Poddanych Króla Jmci,

a okręta woienne, które wychodzą z Portow rzeczonych Prowincyi ziednoczonych, gdy odebrały rozkaż zabierać i psuć wszystkie statki Angielskie, a z tych gdy niektóre iuż są wzięte, zatym Król Jmć determinowany będąc wszystkie przedsięwziąść potrzebne śrzódki na zemszczenie się o honor Korony fwoiey i chcąc nadgrodzić fobie wszelkie straty i przyśpieszyć fatysfakcyą, za zdaniem prywatney Rady postanowił wydać rozkazy i wydaie.

Iż listy odporne wydane będą przeciwko okrętom, maiątkom, i poddanym Ziednoczonych Stanow, tak dalece, iż równie eskadry i okręta J. K. Mci, iako i inne morskie wszelkie statki, które będą oznaczone przez listy markowe, czyli przez repressalia generalne od Kommissarzów składaiących Admiralicyą Wielkiey Brytanii, będą mogły prawnie zabierać okręta, statki i wszelkie maiątki należące do Prowincyi ziednoczonych i przyprowadzać one do fądu Admiralicyi J. K. Mci.

Tym końcem Adwokat generalny J. K. M. fpólnie z Adwokatem Admiralicyi uformuią Kommissyą, która ma być prezentowana przed Królem Jmcią, Kommissarze Admiralicyi generalney upoważnieni będą, aby postanowili osoby do wydawania listow markowych i repressaliow wszystkim poddanym J. K. Mci, albo innym, których ku temu osądzą być fposobnych, aby imali wszelkie okręta, statki, i kupieckie składy, i zabierali należące do Prowincyi Stanow ziednoczonych, także ich okręta, poddanych czyli mieszkańcow rzeczonego kraiu, i aby wpisano było to wszystko do protokułu Kommissyi z warunkami i klauzułami ordynaryinemi, tak iak zwyczay iest one dozwalać. Rzeczony Adwokat generalny, fpólnie z Adwokatem Admiralicyi, uformuie także Kommissyą, aby ta była prezentowana Królowi Jmci, i ciż upoważnią rzeczone Kom-

misſye wielkiego Admirała; aby się te udawały do wysokiego Dworu Admiralicyi W. Brytanii. A zatym Namieśnik i Sędzia rzeczonego Admiralicyi Dworu, równie iako i inne urzędy teyże Admiralicyi J. K. Mci wniydą w rozpoznanie, i osądzą każdą zdobycz i statek, który iest lub będzie poimany, a stosownie do zwyczaiow Admiralicyi i do praw narodowych wysłuchaią, zadecyduią i osądzą, co się tycze wszystkich okrętow i statkow poimanych, które należały do Prowincyi ziednoczonych, czy to będą okręta, czy podddani, lub inni mieszkańcy do kraiow i dzierżaw rzeczonych Prowincyi należący, a to z zapisaniem w kancellaryi rzeczoney Kommissyi i z mocą tudzież klauzułami ordynaryinemi, iak zwyczay iest one wydawać. Ułożą także i zostawią w Kancellaryi J. K. Mci takie instrukcye, które się okażą być przyzwoite, aby wysłane były do Dworow Admiralicyi i do Rządow obcych, oraz do plantacyi J. K. Mci, iżby służyły za skazowkę i za instrukcyą dla okrętow, którym będą zlecone kommiſsa wyż wspomniane. —

FRANCYA.

Z Paryża d. 24. Października. Wpośrzód walki nieustanney między Konwencyą i Sekcyami Paryża odbywane były ſeſsye z taką ſpokoynością, iakoby w czasie naywiększego ſzczęścia. — Szmer w mieście i narzekanie, w Konwencyi ſpokoyność i iednomyślność. A chociaż tkliwym całey tey akcyi wyobrażeniem, Seſsya dnia 19. cała żwawością mów Telliena i Frerona przeciwko zbrodniarzom z więzień powypuszczanym pamiętna była, iednak rapportem Isabeau o rozruchu w Chartres zaszłym i o ſamobóystwie tamże Reprezentanta le Telliera popełnionym ieszcze bardziey przerażała, gdyż ſprawa ta, któraby tragedyi mogła być materyą, nayżywszemi iest odrysowana kolorami.

Opisał Isabeau całą tę historyą insurrekcyi w Chartres, iak się tam zburzyło pospolstwo, iak wydało proklamacyą względem zniżenia ceny chleba do 3. Sous, iak wołało: Niech żyie Król! iak Letellier przymuszony był wszystko prawie co kazano czynić, a gdy go tameczni dowódzcy pod pachy trzymali, rzekł: Zal mi żem nadto zapóźno tu przybył. Gdybym z sobą miał pistolet, zakończyłbym rychło te sceny we mnie samego wystrzałem. Albo wstrzymałbym podobno móy zapęd, abym którego z was miasto siebie nie ubił. Ale się wkrótce doniesie, że między Członkami Konwencyi, są ludzie kochaiący swóy honor, i że ia z tych liczby iestem.

Gdy powrócił do siebie, mówił z Administratorami o wielu moralnych zdaniach i okazał im zbiór maxym od siebie ułożonych. Zostawiono go w pokoiu, alić wkrótce wiadomość gruchnęła, że siebie wystrzałem z pistoletu zabił. Na stole znalezione dwa listy, ieden do Administratorow Chartes, drugi do Deputacyi Rządowey pisane. W pierwszym wyraża. Służyłem ludowi całą moią zdolnością, a za nadgrodę odbieram obelgę. Nie mogę tey hańby przeżyć, obrałem raczey własną ręką śmierć sobie zadać, niż gdyby mi dozwolono żyć przez występek. Rzucam ten świat zostawuiąc w dziedzictwie dzieciom poczciwość moim, równie iako mi od szanownego oyca mego zostawiony iest skarb cnót obywatelskich. W liście do Deputacyi Rządowey usprawiedliwia swoie czynności, i prosi, aby go nieoskarżano o pierzchliwość i małą czynność, że takowe układy iego niezostały uskutecznione. Gdy się to stało, aby Magistrat cały, nie był ze mną razem wycięty; Chciałem ich krew, rzecze, oszczędzić, aby iedynie moia tylko była przelana. Mniemam, że śmierć moia od własney ręki pożytecznieysza

dla Rzpltey będzie, niżli od cudzey popełnione zabóystwo.

Po tym opisie Isabeau charakter Telliera rysuie. Słodki był rzecze w zabawach, a baczny w interesach. Miał wiele umieiętności.— Tłumaczył się iasno, żywo i zwięźle. Missye swe w Havre i w Lugdunie naychwalebniey odprawił. Nadzieia okazywała się, że i w Chartres toż samo w teraźnieyszym tam iego od Konwencyi wysłaniu nastąpi, wszakże pretextem była rozruchu żywności drożyzna, a istotną przyczyną był tego zamieszania Royalizm. Im większey bowiem usilności dokłada Rząd, aby potrzeby do życia były dostarczone, tym barziey nieprzyiaciele dobra publicznego używaią fortelow, iżby niedostatek był wprowadzony. W pośrzód zbytkiem obładowanych stołow, pływaiąc sami w obfitości złośliwi ci usilnego dokładaią starania, iżby niedostatek wprowadzaiąc zgłodniały lud obciążyć utrapieniem, i takowy swóy postępek, na złą Administracyą zwalaią Rządu. A tak Royalistow iest zamiar głodem nas umorzyć. Gdy Anglia przez floty swoie pozamykała nasze porty, tyle potrafili uczynić złośliwi nieprzyiaciele dobra publicznego, że Szuanowie zawarli nasze porty de la Beauce.

Nakoniec opisuiąc niebespieczeństwo samey Konwencyi. „Straciliśmy, rzecze Isabeau, Repu„blikanina i szukamy żałośnemi oczema między „nami tego mieysca, na którym zwyczay miał „siadać. Albo raczey niemożemy rzucić oka na „tę świątnicą obrad naszych, żebyśmy niepostrze„gli wielu mieysc próżnych, które są od Ty„ranii zrabowane. A któryż batalion wracaiący „się po krwawey z nieprzyiaciem rozprawie, „chlubić się barziey może, z postradanych ofiar „na poboiewiskach dla utrzymania swey sprawy, „iako nasze zgromadzenie wielu potraciło dla o„calenia Narodu i wolności? Lecz niech się na-

„sze ordynki ścisną, niech w tym pomieszkaniu „praw do siebie nawzaiem przybliżym się, iako „niegdyś Patryotow liczba w Thermopylach u„szczuplona, podobno, trzeba będzie postępować „nam daley po ciałach współ-braci, aż do osta„tniego pobitych, póki niedóydziem Rzpltey kre„su. Słuchaycie nieprzyiaciele oyczyzny naszey! „Więcey nas tu nieco iest, niżli 300. Sparta„now, którzy gardziemy śmiercią. Nauczyliśmy „się zbliska na nią poglądać. Nie daleko od nas „więcey niż 3. milliony Patryotów czeka ſy„gnału, aby się mogli zemścić za uciśnioną wol„ność. Słuchaycież zdraycy! Oto ci Rycerze, „ci mściciele straszni, na potym iuż nie uwierzą „oszukaniu i łzom waszym zmyślonym, ani się „dadzą pewnie zwieść chytrey hypokryzyi wa„szey. Konwencya chlubna z ſwoiey iedno„myślności, zna to, iż pokłócić onę chcą i ro„zerwać, aby na cząstki podzieloną zgubić. Ale „ona przytłoczy was w ziemię; do was mówię „o! Patryoci na dzień tylko ieden! tym świętym „zaszczycaiący się imieniem! którzy usiłuiecie „styr państwa obiąć, abyście oyczyznę zaprzedali „Despotom."

Po tym Rapporcie nastąpiła nominacya Reprezentanta Bourdon de l'Oise (który lubo na Miſsyą był wyznaczony do Indyi zachodnich, iednak tam nie doiechał) i drugiego Flery aby się udali do Departamentu d'Eure i Loire, tudzież de Chartres dla przywrócenia porządku i posłuszeństwa prawom. Co tym barziey publiczność intereſsuie, że ten kray może się nazwać ſzpichrzem Paryża, iako Vendée nayobſitsze dostarczało wszelkiego rodzaiu bydła trzody.

Z Paryża d. 25. *Września.* Już naywiększy interes, całey Francyi i Europy naymocniey zastanawiaiący uwagę po wielu nayniebespiecznieyszych przeciwnościach szczęśliwie rozstrzygniony został. Nowa Konstytucya i Dekret wzglę-

dem obrania dwoch trzecich części z teraźnieyszey Konwencyi Deputowanych, od większości pierwiastkowych zgromadzeń iest przyięty. Y takowa Konstytucya, iako prawo fundamentalne Rzeplitey z Dekretami od Konwencyi wszystkiemi obwołana została. Następny opis iaśniey to wystawia.

Na Sessyi dnia 23. Reprezentant *Gommaire* imieniem Deputacyi dekretowey tak mówić zaczął: Przychodzę zdać wam rachunek z Protokołow, które względem nowey Konstytucyi od wielu pierwiastkowych zgromadzeń do Deputacyi są nadesłane (szemrzeć zaczęto). Y owszem! że od wszystkich prawie, rzekł daley, zgromadzeń pierwiastkowych nadeszły, ponieważ od reszty Departamentow nie mogły być dotąd przystawione. Z tey massy Protokołow wyświeca się, że cały prawie lud oświadczył się za nową Konstytucyą. A choć niektóre Gminowładztwa zwiedzione przez Intrygantow zostały, atoli ani iedno nie wotowało za tyranią. Chęć ocalenia Rzeplitey pobudziła was do proponowania dekretow 5go i 13go Fructidora względem obrania dwoch trzecich części Deputowanych, a i te dekreta choć nie tak powszechnie i iednomyślnie, atoli od przewyższaiącey nierównie większey Francuzow części są przyięte (radość). Blisko 2000. pierwiastkowych zgromadzeń wprawdzie nieprzyięło wyraźnie dekretow, atoli w takim widoku one uważały, iż oczewiście poznać daie się ich zamysł względem przyięcia onych. Te bowiem zgromadzenia pierwiastkowe zdaią się sądzić, iż wcale iest rzeczą niepotrzebną osobliwe czynić w takowym względzie oświadczenia. Wszakże Deputacya dekretowa te iedynie tylko zgromadzenia pierwiastkowe w summę rachowała, które wyraźnie oświadczyły swe przyięcie tych dekretow. Oto iest Resultatum nadeszłych Protokołow.

Z osób 958,226. które w 6337. zgromadzeniach pierwiastkowych wotowały, 914,853. przyięły Konstytucyą, a 41,892. przeciwne były. Z wotow 270,338. w okoliczności dekretu względem obrania dwoch trzecich Deputowanych *affirmativè* było 167,758. a 95,373. *negativè*. A zatym większość wotow nietylko względem Konstytucyi, ale też i przyięcia dekretu znaczna się okazuie. W liczbę wotuiących, mówił daley *Gommaire*, nie są bynaymniey policzone armie, które Konstytucyą, równie iako i Dekret przyieły, ponieważ wotuiących woyskowych liczba w Protokołach powyższych nie iest umieszczona.

Liczba wotuiących woyskowych (mówić począł *Louvet*) przeniosła zapewne milion. Wszystkie armie Konstytucyą i Dekret przyieły, niepotrzeba iednak wiedzieć wota w szczególności każdego korpusu, boby przez to okazana została siła Rzplitey nieprzyiaciołom. Różne Członki zdały się niezupełnie być ukontentowane z doniesienia *Gommaire*, żądały przeto, aby Resultatum wotow Zgromadzeń pierwiastkowych było drukiem ogłoszone, i po całey Francyi rozesłane. Jakoż tablica wotow zgromadzeń iuż wyszła z pod prassy.

Gommaire zatym następne dwa dekreta proponował. Gdy Konwencya wysłuchała Deputacyą Protokołow i Archiwow w okoliczności policzenia wotow proponowaney Francuzom Konstytucyi, tedy oświadcza imieniem ludu Francuzkiego, że Konstytucya przyięta iest za prawo fundamentalne Rzeplitey. Toż ogłasza, iż Konwencyi dekreta 5go i 13. Fructidora względem obrania dwoch trzecich Deputowanych przyięte są, a zatym uznane być także maią za prawo Rzeplitey. i że Elektorowie pod czas wybierania Członkow do nowego ciała prawodawczego stosować się do przepisow powinni.

Do wotow! do wotow! ze wszech stron zawołano. *Pelet* żądał głosu, ale się ieszcze nieuspokoiono. Oświadczył, iż w czasie hałasu niesłyszał dobrze o większości względem przyięcia dekretow, a zatym pragnoł, aby lepiey to obiaśniono, i żądał, aby spor względem ostatniey części dekretu wydanego proiective odłożonym został. Nie! nie! zawołano iednogłośnie ze wszystkich stron, a *Giraud Pouzoles* wstąpiwszy na Trybun, rzekł: „Wola i życzenie ludu nie „może być odłożone. Skoro bowiem wiadomo „iest, czego żąda lud, natychmiast zostaie pra„wem Państwa.“ (Zewsząd żywe oklaski nastąpiły). Prezydent więc oba dekreta proiekcyine do kreskowania się na nie podaie, które prawie iednomyślnie (wyiąwszy piąciu Deputowanych, między któremi był *Garnier de Saintes*) przyięte zostały. Członki Zgromadzenia i wszyscy przytomni obywatele zdięli kapelusze, a Prezydent *Berlier* obwołał imieniem ludu Francuzkiego, że Konstytucya i Dekreta są prawami Państwa. Na tę proklamacyą Prezydenta, która z przyzwoitą powagą, i w naywiększym ogłoszona iest milczeniu, po wszystkich stronach żywe oklaski, radosne okrzyki, i iednomyślne ustawnie wołania nastąpiły. *Niech żyie Rzeczpospolita!*

Konwencya dekretowała potym, że wspomniona Proklamacya natychmiast w Paryżu ma nastąpić, a oba oświadczenia przez extraordynaryinych Kuryerow do wszystkich Departamentow i armiow maią być przesłane, i tamże zaraz ogłoszone będą.

Dekretowała także Konwencya, że elekcyine Zgromadzenia do obrania Deputowanych 12. Octobra otworzone, a do 21. tegoż miesiąca naypoźniey ukończone być powinny, i że Elektorowie podług dekretow 5go i 13go Fructidora, codziennie 15. Liwrami pensyi, i pułtorą funta chleba, i pół funta mięsa utrzymywać się

maią. A nowe ciało prawodawcze dnia 6. Nowembra w Paryżu zgromadzone być powinno.

Na sessyi dnia 22. Września *Letourneur* doniosł imieniem Deputacyi Ocalenia, że prawe skrzydło armii Reńskiey w piąciu kolumnach przy *Neuvied* Ren przeszło. Forteca *Ehrenbreitstein* iest zamknięta w koło woyskiem Republikańskim, i wkrotce wezwana będzie do poddania się. Lubo ta forteca, mówił *Letourneur*, bardzo ma dobre położenie, i od samey natury mocno iest obwarowana, atoli nie może się długo utrzymać, gdyż wszelki dla niey odcięty iest sukkurs. Generał *Marceau* przewodniczy operacyom naprzeciwko tey Fortecy.

Codziennie do naszych woysk przybywa bardzo wiele nieprzyiacielskich Dezerterow. Całe Kompanie i Szwadrony rzucaią swych kamratow złorzecząc, iż giną, a gdy mogą, przychodzą z bronią składaiąc onę przed Republikanami.

Na sessyi dnia 24. tenże *Letourneur* stanął Imieniem Deputacyi ocalenia, i mówić począł: Przyięcie Konstytucyi iest iedną z nayważnieyszych Epoch Rewolucyi Francuzkiey, która nowym lustrem przyozdabia wiekopomną Rewolucyą. Ta Epocha świeżemi laurami nowych zwycięztw uwieńczoną być musi. Armia nadReńską i Mozelli, która bynaymniey ustąpić nie chce woysku na Sambre i Mozą sławy w pokonywaniu nayuporczywszych nieprzyiacioł, nową sobie otworzyła drogę do nabycia sławy ze świeżych zwycięztw. Przeszła bowiem ona Ren przy Manheymie dnia 20. (żywe oklaski) a to ozdobne Miasto, iak sam *Pichegru* ztamtąd pisze, kapitulowało nie kosztuiąc Rzpltey ani iedney kropli krwi, ani iednego ziarna prochu. To zwycięztwo (donoszą Reprezentanci ludu *Merlin de Thionville* i *Rivaud*) stawia nas w stanie przecięcia kommunikacyi między Austryackiemi woyskami Generała *Clairfait*, i Generała *Würm-*

ter. Od armii Gener: *Würmsera* 10,000. ludzi ſpiesznie maſzerowało dla przeszkodzenia kapitulacyi. Wiadomość o tym przymusiła nas iżeśmy zezwolili na kondycye neutralności Palatyna Renu, od którego żadne rekwizycye wybierane być nie mogą. Czytał *Letourneur* kapitulacyą Manheimu: podług którey Xiąże Dwu-Mostow może wyiechać z Miasta, lub w nim się zostać, iak się mu podoba. Woyska Palatyńskie, które stoią w Mieście i w kraiu, maią cofnąć się iak tylko woyska Republikańskie zbliżą się. Reszta artykułow kapitulacyi Manheimu są też same, które iuż były doniesione. Znaleziono w Manheimie 6,000. cetnarow mąki, 400. worow owsu, 250. armat &c.

Merlin de Douay Imieniem Deputacyi ocalenia proponował, czyliby niedobrze było niezwłocznie teraz Belgium i Kray Leodyiski złączyć z Francyą? Niektórzy doradzali wprawdzie, aby z tych kraiow osobną Rzpltę uformować, ale przez to byśmy dogodzili Anglii, gdyżbyśmy fizycznie Francyą w takowy ſposob oddzielili od Hollandyi. W żaden więc sposob niepowinno być powrócone Belgium dawnym ſwym Possessorom. Prędkie bowiem złączenie Belgium z Francyą nayrychley przyspieszy pokoy z Austryą. Roztrząśnienie tego tak ważnego interessu do trzech dni odłożono.

W tuteyszych Sekcyach panuie nieprzerwanie ſpokoyność. Ustawnie się tu zatrudniaią mianowaniem Elektorow, od których nowi Deputowani na zgromadzeniach mianowani być maią. Podług prawa muszą oni dwie trzecie części z teraźnieyszey Konwencyi obrać. To się nie podoba mocno Paryżanom, i pisma oppozycyine wyraźnie przeciwko temu skarżą się, że 80,000. wotow, które w ſamym Paryżu przeciwko obraniu dwoch trzecich oświadczyly się, zgoła nie były liczone. Powszechnie rzeczone

papiery naganiaią rapport *Gommaira* względem zapadłego Rezultatum zgromadzeń pierwiastkowych. Jakto być może, zawieraią się w nich te reflexye; gdyby tylko 95,313. wotow odrzuciły Dekret dwoch trzecich, gdy w samym tylko Paryżu było wotow odrzucaiących 80,000. Proponuią więc, aby zgromadzenia elektoralne oświadczyły, iż Dekreta Konwencyi względem obrania dwoch trzecich nie są od większosci Francuzow przyięte. Lecz Konwencya potrafi iuż pewnie swe prawa do skutku przyprowadzić,

Administratorowie Distriktu *Guerrande* pod dniem 14. następny list do Deputacyi Ocalenia pisali:

Wczora w wieczor niedaleko brzegow postrzeżono blisko stu żagli Angielskich. Pisaliśmy zaraz do Reprezentantow ludu w *Nantes*, aby nam więcey woyska przysłali, w wielkiey troskliwości zostaiemy nieodbieraiąc dotąd żadnych posiłkow, zwłaszcza gdy nam odpowiedziano, że naprzeciwko *Vandée* nie ma ieszcze woysk dostatecznych. Ztąd wnosiemy Obywatele Reprezentanci, że nie musicie dobrze informowani być względem sytuacyi *Vendée*. Ogromna chyba armia może chwalebnie ukończyć woynę z Royalistami. W naszych okolicah dotychczas nie wybuchneła Insurrekcya. Skoro wyląduią Anglicy natychmiast może nastąpić. A tak nieprzyiaciel łatwo podbić może *Loire* i *Vilaine*, co ściągnie okropną ruinę *Nantes*.

Z *Toulonu* pod datą 12. donoszą, że dniem wprzody Angielska Flotta składaiąca się z 23. żagli okazała się w bliskości tego portu, lecz przez 60. armatnych wystrzałow skutecznie wypalonych z bateryow przymuszona iest oddalić się.

Pan *Sandoz Rollin* Króla Pruskiego Minister w Madrycie oczekiwany tu wkrotce w charakterze Posła Pruskiego, póki ten nie przybędzie

Pan *Gervinus* zostaie w Paryżu sprawuiącym interessa Dworu Berlińskiego.

Naypewnieysze wiadomości donoszą, że Hrabia *Artois* dnia 19. Września ieszcze na wyspie *Houat* był przytomny.

NIEMCY.

Z Cassel d. 27. Września. Landgraf Hessen-Casselski kazał porozstawować słupy do koła granic swoich, i na nich poprzybiiać tablice z herbem lwa i napisem: *Hessen-Cassel, Kray Neutralny.* — Wszyscy Emigranci Francuzcy odebrali rozkaz, aby ustąpili z tegoż Landgrafa kraiu w przeciągu 24. godzin.

Z Bareuth d. 28. Września. Donoszą nam ze Studgardu, że tam czekaią co moment publikacyi formalney pokoiu udzielnego Xcia Würtemberskiego z Francyą. Upewniaią nas podróżni, że w Esselbach o 2. mile od Würzburga, część woyska Austryackiego spotkali, które się reyterowało do Czech, ale niewiadomo ieszcze, czyli za tą armią Francuzi maszeruią.

Z Hannoweru d. 30. Września. Wszystkie korpusa Emigrantow, które stały w tym kraiu, maią wkrótce płynąć, niewiadomo dokąd. Opatrzone są na 5. lub 6. miesięcy żywnością.

Z Wiednia d. 30. Września. Przybyła tu nie mała liczba z Francyi przez odmianę uwolnionych Officerów. Z samego korpusu Indżynierów nad 50. ich rachuią. Co raz barziey głoszą o podróży Cesarza do Czech maiącey nastąpić. Wielkie transporta armat i ammunicyi woienney, tak nad Ren iako i do Czech nieustaią ztąd wysyłać.

Tuteysza Policya zabiegaiąc wszelkiemu niebespieczeństwu kazała naypilnieyszą uczynić rewizyą w całym mieście, aby oczyściła tę stolicę od wszelkich podeyrzanych osob. Aresztowano kilkaset z oboyga płci osob. Z tych któ-

re zdatne są, do woyska obrócone będą, innym wszystkim kazano ustąpić z kraiu.

Zaczynaią tu publikować złe powodzenie woysk naszych przy Renie. Jest mniemanie, iż w teraźnieyszych okolicznościach odmiana proiektowana Córki Ludwika XVI. poydzie w przewłokę, którey niemożna ieszcze przewidzieć końca. Saskie kontyngens cofnione wraca się.

Listy prywatne donoszą, że Elektor Trewirski rozpuścił Dwór swóy cały, a sam udał się do Saxonii. Francuzi opanowali Kostheim niedaleko Moguncyi. Generał Werneck w Aschaffenburg generalną kwaterę założył. Francuzi nałożyli wielkie rekwizycye w Russelsheim i Bischofsheim.

W Ł O C H Y.

Z Liworny d. 2. Września. Na wyspie Sardynii dotąd rozruch nieustaie. Pospolstwo zburzone, kazało sobie czytać papiery zabrane u Intendenta generalnego i Generała, które nim zakończono publicznie czytać, rozhukany tłum ludu skoczył do więzienia, i ubrawszy w uniform Generała z piętnastu razem flint wypalono, a ciało na sztuki szablami rozsiekano. Toż do Sassari umyślny wysłany był, aby tam Sędziego i Adwokata w areszt wzięto, iako spolnikow Generała. Szlachta w Sassari protestowała się wyraźnie, że Rządu Królewskiego w Cagliari wcale nieuznaie.

Na wyspie Korsyce, także niespokoyność. Wszakże nie Paoli iak dawniey głoszono, lecz na czele insurrekcyi Las Pieves de Casine Rustino iest dowódzcą.

W Genueńskiey Rzpltey Cesarscy obięli góry Savona, i staneli na zimowych leżach w całym kraiu, aż do Vado zaiętym. Francuzi od Alassio i Linguegliá, aż do Nicyi z mocnemi Dywizyami stoią. Kilka iuż kolumn od Pyreneow przybyło, za którémi nowe korpusa dla wsparcia dawnieyszych sił maszeruią.

DODA-

DODATEK Do... N^RU 82.

KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.

W Sobotę d. 17. Października R. 1795.

Antoni Lasocki Woiewoda Ciechanowski, Orderow Polskich Kawaler, w Sądach Naywyższey Instancyi, i w niżey wyrażonym Prezyduiący.

Gdy Sąd z władzą ostateczną do roztrząśnienia zażaleń W. Jozefa *Rudnickiego* Starosty Konkolnickiego, dawniey Superintendenta Skarbu Koronn: przed Stany Seymuiące w R. 1793. zaniesionych, od Seymu Grodzieńskiego ustanowiony, przez Rząd kraiowy do czynności i biegu swoiego zwróconym pozostał, i dopełnienie w tey mierze prawa przepisow iest poleconym, znayduię więc potrzebę, ile prezyduiący w pomienionym Sądzie teraźnieyszym obwieszczeniem zawiadomić, że w drugim Listopada roku teraźnieyszego Sąd tenże na mieyscu, gdzie poprzednicżo swą czynność odprawował, to iest w Pałacu Rzpltey *Krasińskich* zwanym rozpoczętym będzie. Aby więc wchodzące strony pozwami dawniey wniesionemi pociągnięte, niezwłocznie do rozsądzenia stawiły się wszystkich ogólnie mocą mi poleconą zawiadamiam. Dan w Warszawie dnia 12. miesiąca Października 1795.

Antoni Lasocki W. C. mpr.

Do Akt Ziemi Warszawskiey dnia 12. miesiąca Października R. P. 1795. ninieysze obwieszczenie iest podane i wpisane, co zaświadczam.

Jozef Puchała R. Z. W. mpr.

ANGLIA.

Z Londynu d. 25. Września. Znowu Depesze tu nadeszły od Sir John Warren. Nic one iednak niewzmiankuią o zwycięztwie, które Charette, iak głoszono, nad Republikanami miał otrzymać.

Wczora Vice-Admirał Hannikoff, kommendant floty Rossyiskiey przybył do Londynu i miał konferencyą z Lordami Admiralicyi, z którey Lordowie Spencer i Seymour odiechali do Portsmouth.

W Cork w Irlandyi tak wielkie arsenały i składy są założone, iż wygodnie 30. liniowych okrętow reparować można. Rząd ma proponować Parlamentowi Irlandskiemu, aby półtora milliona rocznie na takowe składy narodowe uchwalono. Jeden z Kaprow Hollenderskich na brzegach Schotlandyi 8. Angielskich okrętow zabrał, na których ładunki bardzo szacowne były, na iednym z nich tylko, to iest: the Stear, szacowano ładunek do 15,000. Funt: Szter:

FRANCYA.

Z Paryża d. 28. Września, Dnia 24. wieczorem w ogrodzie nazwanym *Palais Royal* powstały niespokoyności. Młodzież i kupy ludu wołały naprzeciw Dekretowi Konwencyi z okoliczności obrania dwoch trzecich. Nayobelżywsze słowa miotano przeciwko niektórym Członkom Konwencyi, a mianowicie na *Talliena, Louvet,* &c. Liczne Patrole gdy w iednym mieyscu takowe kupy rozpędziły, to się na drugim zgromadzały.

Na sessyi Konwencyi dnia 25. *Delaunay* imieniem Deputacyow ocalenia i bespieczeństwa doniosł o zaszłych rozruchach. Mówił przeciwko zuchwałym a podłym intrygantom, którzy dla nikczemney płaty odważaią się śmiało na haniebne zbrodnie. Dodał, iż są to obrzydli facyendarze i niegodziwi Royaliści, którzy na usły-

szaną wiadomość o ſzczęśliwych powodzeniach naſzych armiow z przestrachu drżą cali. Trzey z nayzuchwalszych ſzkalowników między któremi znayduie się ieden Niemiec, wczora w *Palais Royal* są aresztowani. Dekretowano, aby Policyini Kommissarze Sekcyi *Butte des Maulins* gdzie iest *Palais Royal* ieszcze iednego miały ſobie dodanego Urzędnika, i że Konwencya wieczorem extraordynaryinie ma się zgromadzić.

O godzinie 11. w nocy imieniem Deputacyi beśpieczeństwa stanął na katedrze *Delaunay* donosząc o rozruchach. Mówił, iż dziś wieczorem zbroyna siła w *Palais Royal* wyszydzona, i attakowana była. Strzelono do niey trzy razy, ieden Grenadyer Konwencyi lekko został raniony. Zbrodniarze, którzy się to popełnić odważyli, biegali po ulicach Paryża wołaiąc: do broni! do broni! Mimo to Sekcye były ſpokoyne, a kupy ludu rozeszły się.

Delaunay czytał potym różne Deklaracye. Po niektórych kupach ludu wmawiali Royaliści iż ieśli niepoſpieſzą Hrabiego *d'Artois* przywołać, i nie zniszczą Konwencyi, to Paryż od głodu wymrzeć musi. Konwencya dekretowała, iż Reprezentanci ludu maiący dozor nad zbroyną siłą w Paryżu naysilnieyszych prawideł użyć maią dla utrzymania publiczney ſpokoyności.

Dla okazania, że ci intryganci choćby naychytrzeyszych wybiegow użyli do zwiedzenia ludu, nie będą atoli mogli, mówił *Gaupilleau*, przyprowadzić do skutku ſwych zamiarow, doniosę, że gdym radził zgromadzonym osobom do 800. w *Palais Royal*, aby się spokoynie rozeszły, i nie ściągnęły na się iakowey hańby, dopełniły to natychmiast. Wyznał nawet tenże lud, iż nie Grenadyerowie, ale intryganci naprzod strzelali.

Nigdy złośliwi, rzekł *Lareveilere*, nie dopełnią ſwego zamiaru. Chciano część Konwencyi

wymordować, i zwalić nową Konstytucyą. Co nimby przyszło do skutku, wszyscy my gotowi iesteśmy krew pierwey rozlać. Te fpiski niepochodzą z ogulney massy mieszkańcow Paryzkich. Są bowiem cnotliwi Obywatele, a zatym gotowi nam dopomoc. (Tak iest! tak iest! zawołano po wszystkich Trybunach.) Lecz gdyby Konwencya nie była beśpieczną w Paryżu, oto wasze Deputacye znalazły śrzodek wyratowania iey wolności. . . . .

(*Dalfzy ciąg tey fceny w następuiącym Numerze.*)

Teraz naywiększa znowu panuie spokoyność w Paryżu. Gdy dnia 24. wyniknęło zamięszanie, zgromadziły się tuteysze Sekcye, aby w przypadku potrzeby dały pomoc wszelką Rządowi.

NIEMCY.

Z Frankfurtu d. 26. Września. Publiczność tuteysza ciekawie czyta wyszłe pismo z Druku pod tytułem: *Memoryał względem przyszłych granic Francuzkiey Rzpltey proponowany od Boissy d'Anglas Deputacyi Ocalenia, i Panu Barthelemy do zleconych mu negocyacyi przesłany.*

Między innemi rzeczoma, to się wyraża: Czy Francya wszystkie nabytki utrzymać, czyli raczey wszystkie ma powrócić? Albo czy niektóre tylko zatrzymać powinna, a niektóre powrócić? Te pytania muszą być teraz rozstrzygnione.

Wszystkie chcieć zatrzymać, iest to woynę uwieczniać; wszystko także powrócić, byłoby to Kray fwoy oszukać i zawieść. To tylko złączyć z Francyą co iest iey pytrzebne do utrzymania własney spokoyności, a odrzucić co iest zbytecznego, i coby mogło do kłótni i zamięszek ustawicznych dawać powody nieskończone, to iest rada mądrości. Nie zaiste, podług rozfądney uwagi nic nie iest lepszego, i nic naturalniey dla Francyi nie wypada, iako Ren upewnić za stałą granicę Państwa. Lecz możeż to

być przez Traktat? i możnasz tego równie sprawiedliwie iak bespiecznie żądać? Nie wierzę temu. Jakimże bowiem Francya prawem, która się oświadczyła być nieprzyiaciołką wszelkiego uciemiężenia pięć lub sześć mnieyszych Rządow, które nigdy ani myśli nie miały powstania naprzeciwko niey, może zwłasności pozbawić? Kiedyżby przestały kroki nieprzyiacielskie, gdyby zwycięzcy nic oddać nie chcieli? a pokonani żadney mieć nadziei nie mógli odzyskania, co stracili? Jakiż fundament? iaką trwałość takowe zwiększenia Francuzkich Possessyi mieć mogą, na któreby wszystkie potencye gorliwemi okazywać się, i przeciw którym wszystkieby się odwoływać nie przestawały? Zezwoląż Niemcy na oddział trzech Elektorstw, i różnych dziedzictw innych udzielnie rządzących się?

Nie będzież Cesarz tak znaczną swych Państw odniozszy stratę woyny popierać, tym więcey niż kiedy maiąc powodu, aby się cała Potencya Rzeszy Niemieckiey wzięła nayżwawiey do oręża, iżby reszta iey kraiow pochłoniona nie była? I czyliż Król także Pruski swoie Xięstwo Kliwi i wszystko co na lewym brzegu Renu posiada zechce postradać, gdy pokoy z Francyą zawarł. Nie będzież Anglia, która sądzi, iż tyle traci z swey mocy, ile Francya nabywa siły, używała przykrych kondycyi i żądań od teyże Francyi, aby potencye zachodnich kraiow od pokoiu, którego mocno sobie życzą, odwiodła?

Proszę, aby to wszystko Deputacya raczyła wziąć na ścisłą uwagę, czyli nie lepiey, i nie zyskowniey iest dla Rzpltey w takowey okoliczności interess Rzeszy Niemieckiey oddzielić od interessu Domu Austryi? I dla iedney całość Territoryow zachować, a dla drugiego nadzieię odzyskania swych utraconych kraiow tym zupełniey odiąć? Przez to zniszczy się ow nienawistny zarzut, przeciwko naszym zasadom wy-

mierzony. A tak Francya uczyni sobie przez to ścisłą przyiaciołką Rzeszę Niemiecką, którą bronić raczey, niż rozrywać winna. Równie i z Dworem Berlińskim zswartego aliansu związek przezto bardziey się umocni, i dla nas pożyteczniey szym stanie się, gdy tego Króla medyacya pożądany skutek otrzyma. Przez to nakoniec powszechny pokoy będzie przyspieszony, gdyż się iedney części żądaniu tych co woynę toczą zadosyć uczyni, a druga zupełnie osłabiona zostanie, równie iako i Anglia skoro iey wszelka dalsza pomoc do woyny, aby onę popierała w Niemczech, odięta będzie.

Jako więc licznych przeszkod i niedogodności lękać się trzeba, ieśliby wszystkie zdobycze zatrzymać chciano, tak wielkich zyskow i politycznych stosunkow spodziewać się niezawodnie należy, skoroby nabytki wszystkie Rzeszy Niemieckiey powrocone były. Atoli z wyraźną kondycyą dla tych Państw Niemieckich, których Kraie z Renem i Mozellą stykaią się, aby żegluga na nich zupełnie była wolna.

Zrąd wynika, iż ani Palatynatu Reńskiego, ani Biskupstwa Spiru, ani Xięstw Bipontinu, Nassau Saarbrücken, ani części Elektorstw Moguncyi, Trewiru, i Kolonii, ani Xięstw Julii i Berg zatrzymywaćby nie należało.

Jeszcze i to zda się wypadać, że Rzpltą Hollenderską famey sobie zostawić trzeba, iak przyrzeczono, że wszystkie te kraie przy Francyi utrzymać należy, któreby iey Rządowi mogły iaką przynieść szkodę, a Hollandyą przyiaciołką Francyi uczynić trzeba, ale która przymuszoną być musi przyiaciołką, aby ustawnie oną była.

Te ostatnie wyrazy daią do zrozumienia, z tego wszystkiego com powiedział, iż żadnym sposobem nie wypada, aby Hollenderska Brabancya, lub Xięstwo Luxemburskie, albo część Austrya-

ckiego Niderlandu zwrócona być miała. Owszem chcę okazać, że też same zasady, które nam odradzaią zatrzymywać zdobycze Kraiow należących do Rzeszy, doradzaią nam nic nie oddawać zgoła, co do Cesarza należy. A zatym wszystkie te dowody nayoczewiściey przekonywaią, iż się to zgadza z prawem przyzwoitości, i pożytkiem Rzpltey Francuzkiey, aby całe Belgium z Francyą złączone, i do niey na zawsze wcielone zostało.

Lubo pisano dawniey o wzięcu fortecy Ehrenbreitstein przez Francuzow, iednak ta skałami obwarowana twierdza dotąd się broni. Zrzucaią w niey z domow dachy, i bruki wyimuią. Francuzi czekaią wielkiego kalibru armat i innych rekwizytow do bombardowania. Balon aerostatyczny podwakroć iuż tę fortecę wskróś przeleciał i zlustrował wszystkie mieysc pozycye. — Generał Francuzki Marceau z 18. tysięcami ludzi trzyma onę w oblężeniu.

W Ł O C H Y.

Z Liworno d. 20. *Września*. Woyska Francuzkie, które od armii Pyreneyskiey do Włoch przybyły w różnych miastach po drodze, gdzie tylko znalazły Emigrantow, zupełnie poznosiły. Generał Cesarski de Vins, który się niedawno udał do Tuirano, omal co niezostał kulą armatną zabity, która między nim i iego Adiutantem padła.

W Neapolu do 40. osob aresztowano, które Pałac Vicaria na powietrze wysadzić chciały, dla zniszczenia aktow przeciwko aresztowanym. — Spisek został odkryty, właśnie w ów czas, gdy proch pod Pałac zaniesiony został. W Salerno złośliwi Pałac tameczny wysadzili na powietrze.

Xże de Medicis w Neapolu na śmierć skazany. Francuzi Port Genueński Maurizio obiegli, ponieważ ztamtąd na Francuzką strzelano fregatę, za którą upędzał się Angielski okręt.

DONIESIENIA.

Licytacya Dworku Urbankowskich *narożnie przy Ulicy* Wspólney *pod Nrem* 1651. *sytuowanego, przez Urząd Ławniczy Miasta Warszawy, na Ratuszu Głównym tegoż Miasta dnia* 19. *miesiąca Października, R.* 1795. *o godzinie* 3. *po południu, ostatni raz odprawiać się będzie. Na którym terminie Dworek zwyż rzeczony więcey daiącemu sprzedanym zostanie. Życzący go nabyć, aby terminu Licytacyi attentowali, oraz Kredytorowie prawa i pretensye do tegoż Dworku maiący, ile edyktalnie do Sądu Woytowsko-Ławniczego Miasta Warszawy zapozwani, w Kancellaryi tegoż Sądu likwidowali, obwieszcza się.*

Metr śrzedniego wieku, umieiący doskonale ięzyki Francuzki, Niemiecki i Polski, mówić i pisać, mógłby znaleść mieysce dla siebie w Grodnie. Dalszą powezmie wiadomość o tym w Kantorze Korrespondenta.

Jakob Łukasiak *ze Wsi* Wypychy *Dziedziczney Franciszka* Madalińskiego, *Cześnika Ziemi Nurskiey, w Ziemi Nurskiey, w Powiecie Kamieńczykowskim, Parafii* Pniewskiey *leżącey, lat maiący* 38. *wzrostu wysokiego, twarzy ściągłey i przystoyney, nosa ściągłego, piegowaty, oczy błękitne, włosy białawe, uciekł od żony rok dziewiąty temu z obawy kary za złodzieystwo, które wielokrotnie popełniał. Żona porzucona tegoż Jakuba, którey trafia się iść w powtórne małżeństwo, uprasza, ieśliby kto wiedział o żywym lub iuż umarłym wspomnionym Jakubie, ażeby do Kantoru Korrespondenta doniosł.*

Dnia 5go *Października, pewna osoba zgubiła Zegarek gładki złoty bez koperty z Kalatem, z łańcuszkiem stalowym gładkim, także z pieczątką gładką złotą, na pieczątce były wyrznięte dwie litery J. O. Ktoby takowy Zegarek znalazł, ma się udać do JP.* Augusta Szmita *Starszego Zegarmistrza mieszkaiącego w Starym Mieście pod Nrem* 38. *tamże odbierze nadgrody Czerw: Złot:* 2.